

Turen til Nesset Prestegård og Kavli/Moen gård 28.5.2015

Litt over klokken ni denne torsdag morgenen var 51 pensjonister i bussen og klar for turen.

Sissel Waage Aurdal var med som eminent guide. Hun orienterte om målet for turen, og fortsatte om Solnør gård og dens historie. Det var interessant å høre om dens forskjellige eiere og beboere. Både Ibsen og Ivar Åsen hadde i sin tid opphold på gården.

På fergen fikk mange en velfortjent frokostkaffe,

og vel over på Moldesiden fortalte Sissel om de flotte ferieboligene bygd på 1800-tallet (Retiro, Nøysomhet, Kviltorp). Det var sikkert nytt for de fleste at dette var sommerhus bygd for rike kristiansundere som hadde gode inntekter fra klippfiskeksport. De kunne her «nyte det rene og sunne landliv».

Per Fagerslett som stammer fra Eresfjord, og som eier en gard der, orienterte om det vi så langs veien fra Molde til Nesset. Spesielt trakk han frem bedrifter som har gjort det bra i dette området, Brunvoll motorfabrikk og en bedrift som lager kraner til skip og oljeplattformer ble spesielt nevnt. På Hjelset pekte han ut Oppdøl sykehus og den nye sykehustomta. På Kleive fikk vi vite hvor Brødr. Midthaug holdt til. Deres spesialiteter er bl.a. vedlikeholdsfrie trapper og de flotte

rekkverkene som vi ser på mange nybygde blokker og hus. Bedriften ble etablert i 1947.

Nesset og Molde er 2 store nabokommuner. I disse sammenslåingstider er Nesset mere interessert i å bli slått sammen med Sunndal, bl.a. fordi Sunndal er en kraftkommune.

Da vi fikk første glimt av Eresfjorden pekte Per ut den flotte Skjortetinden som er den høyeste tinden i området.

Sissel tok ordet og fortalte om Bjørnstjerne Bjørnson som bodde på prestegården i Nesset i 13 år. På tross av dette følte han seg ikke som en vestlending, men følte landskapet tungt og knugende. I et av hans dikt kan vi lese « Undrer mig paa, hvad jeg faar at se, over de høje Fjelde». Han korresponderte med Alexander Kielland og de ble aldri enige om hva som var best, østlandet eller vestlandet.

Vi passerte Eidsvåg som er kommunesenteret i Nesset kommune. Kirken i kommunen ligger her.

Da vi ankom prestegården ble vi mottatt av yngste barnebarnet til Per Fagerslett, Eirik, som var vår guide på garden.

Han tok oss første med i sauefjøset, som var omgjort til møtelokale, der han ga oss en flott orientering. Han gjenga bl.a. Bjørnstjerne Bjørnsons ord om at «Prestegården er en av de flotteste i landet». Garden ligger fint til mellom Veøy og Nidaros. I eldre tider når

storhavet utenfor kunne være hardt skjedde det at båtene ble dratt på tømmerstokker over eidet i Eidsvåg.

I tidligere tider hadde garden 21 bygninger, i dag noe færre. Selve presteboligen ble bygd i de årene Peder Bjørnson var prest i Nesset. Midlene til byggingen kom fra staten.

Peder Bjørnson var en prest av «gamleslaget». Han likte ikke bøndenes livsførsel med fest og drikk, og første preken han holdt i kirka i Rød var mere som en skjennepreken enn en tale. Da prestefamilien senere skulle flytte fordi Peder Bjørnson hadde fått et nytt kall ble det holdt auksjon over ting de ikke kunne ta med seg. Bøndene sørget da for å sette opp brennevinsutsalg i utkanten, og hadde god omsetning. Peder Bjørnson var likevel fornøyd. Bøndene var rause etter festen og bød godt under auksjonen.

Bjørnstjerne likte godt å omgås bøndene og gardsguttene. Han likte godt folket og kulturen. Ideen om Synnøve Solbakken er hentet fra dette området. Historiene herfra er blitt gjort til en nasjonalskatt i Bondefortellinger.

Etter foredraget fikk vi gå fritt i Borgstua og herrestua. Prestegarden er fortsatt benyttet som prestebolig, så selve hovedbygningen fikk vi ikke adgang til.

Fra prestegarden gikk turen videre i nydelig natur til Kavli Gard. Langs Eresfjorden finnes

noen av landets mest betydelige helleristninger, hele 6000 år gamle. Det viser hvor tidlig området har vært bebodd. Ikke langt fra Kavli Gård ligger fylkets største innsjø, Eikesdalsvannet. Mardøla ligger innerst ved enden av vannet.

Også Ålesundere har satt sitt preg på Eresfjord. Sira Gard ble i 1918 kjøpt av Trygve Jervell fra engelske lakselorder. Garden er fortsatt i familiens eie og drives. Lakseelva har holdt liv i gardsdrifta. Theodor Berg hadde også gard her inne, også denne garden er fortsatt i familiens eie.

Fred Kavli er gravlagt ved Sira kirke. Han overtok garden vi besøkte etter en i familien, og kostet store midler på garden (det antydes 30 millioner). Garden vi besøkte er derfor en praktgard.

Ekteparet som driver stedet som overnattingssted og spisested traff hverandre i Oslo hvor de begge arbeidet i gourmetrestauranter. Fruen på gården var i en periode kjøkkenleder på Skaugum.

Da hun ble gravid bestemte de seg for å flytte hjem til Eresfjorden. Det gikk en tid før de fikk mulighet for jobb, men da Fred Kavli kjøpte garden fikk de anledning til å være med på et prosjekt med å leie og drive garden. Da driverparet flyttet til Eresfjord hadde de ikke tenkt at det skulle bli langvarig, men de har nå

2 barn på 5 og 7 år. I dag eies garden av en stiftelse.

Garden drives som en gjestegard med 12 soverom og mulighet for 65 spisegjester. De har møterom til kurs og konferanser. Det er drift hele året, men bare forhåndsbestilte arrangement. For at de skal åpne og sette i gang med et arrangement har de satt et minimum på 5 rom og 15 personer.

Vi fikk servert en nydelig lunsj som besto av lange på en seng av risotto, og en dessert som bare kan beskrives som praktfull.

På låven er der gardsmuseum som pr. i dag ikkje er helt ferdig. På låven finnes det også en spisesal som kan ta ca. 100 gjester. I museet finnes utstyr som har vært på garden. Kavlifamilien hadde flere medlemmer som kan kalles oppfinnere. Fred lagde som ung gutt en knottemaskin som de tok patent på. Han utdannet seg senere ved NTH, men hadde sterk utferdstrang og dro til San Fransisco.

Etter et par år der startet han for seg selv. Bedriften hans produserte trykkfølere, og ble etter hvert stor innen dette feltet. I år 2000 solgte han seg ut og opprettet Kavli Foundation som forvalter milliardene han tjente. Kavli Foundation satser på å gi midler bl.a. til nanoteknologi og hjerneforskning. Herfra har også Moser-ekteparet fått betydelige midler.

På hjemveiensom gikk via Åndalsnes fikk vi utpekt både Jervells gård og Theodor Bergs gård. Vi fikk også sett en av Norges få gjenværende stavkirker.

Takk til arrangør og Sissel Waage Aurdal for nok en flott tur i regi av pensjonistuniversitetet.

Vi er allerede begynt å glede oss til neste års tur.

Tekst: Liv Welle Foto: Sigurd Dybvik